

Laiuse Koguduse Teataja

Nr. 2 (10) IV. aastakäik	Ilmub 12 korda aastas.	24. detsember 1934 a. Hind 10 senti.
	Wastutaw toimetaja ja wäljaandja õp. J. Järwe Laiuse kirikla.	
Mu olgu Jumalale kõrges!		
Sisuford:	Arm ja rahu. Kuldametiriisi rektor J. Rõpp'ule. Joosep Liimann † Rahtwälikool Laiusele. Laiuse Ahjõpant 25. aastane. Teadaandes jne.	

Arm ja rahu.

Arm olgu teile ja rahu Selselt,
kes on, kes oli ja kes tuleb. Amen.

Joh. Sim. 1, 4.

Arm olgu teile ja rahu — see on terivitus, millega algasid apostlid oma kirju ja millega wanaid kristlased üksieist õnnitlesid — see on õnnistusjõud, mille alla nad seadsid oma elu.

Rahu kristlikus mõttes on rohkem, kui kõigest loobumise wärsind meeleolu. See on warjuleidmine Jumalast, wabanemine kõigest wiletsusest ja hädaft. See on puhkus sadamas, kui mässaw torm ümberingi laineid peksab. Kõrgel seista Jumala armastuse päikese paistel, all on aga äike ja torm — see on rahu. Seda rahu antakse armuga, teadmifega, et Jumalast on tugi ja kõik rikkus, kõrgem elusift ja sügawam eluõnn.

Mäed kõigutawad, mäe künkad langewad, üks põlwo teise järele kaob hauda; aga ikka paistab päike õitsufuse ja kolletamise üle. Küll muutuwad ajad ja olud ning nendega inimesed. Jumal aga jääb selleks, kes ta on igawestest igawesti, nõnda-
famuti jääb tema arm.

Ikka jälle uuesti tõuseb patu ja ülekohtu ajalooft armulise Jumala ilmutus. Nii tõesti kui ta on oma ainufündinud Poja lunastuseks saanud, on ta armu ja rahu Jumal. Tema päralt oli minewit, tema on olewit, ja tema päralt on ka tulewit. Temaga puutume kofku jälle jõululapse hälli juures. Jõuluõõ tähtede all hingame igawiku õhku. Jõulupühad ei ole üffi mõõduwa rõõmu ja meelelahutuse päewadeks. Nad tahawad meid õnnistada armu ja rahuga. Nad tahawad meiegi kodudesse tagasi tuua selle rahu ja õnnistusewäe, mille poolest nii rikas on tõsine ristiusk. Paistab nagu oleks pööre sündimas inimeste meeltes ja mõtlemises. Ikka enam ja enam hakkawad tõsised inimesed ära-

tundmifese jõudma, kui waene ja armetu on elu ilma armuta ja rahuta. See murdlaine, mis surumas oli kristliku ilmatwaate alustugefid, on tagasi weeremas ja wastupidifese juunas liikuma hakkamas. Mitmetes maades wõidakse jälle julgemini kõnelda Jumalast ja kirikust. Sfege need, selle käes riikide elu juhtimine, hakkawad äratundmifese jõudma, et usk ei ole liiski ainult „eraasi“, waid rahwa-elu tõsise õitsufuse kindlam alus ja tugi.

Sellepärast terwitame rõõmuga seda, et ka meil see arusaamine järjest rohkem maad on wõtmas ja atwalik arwamine ning isegi riigiwõim kindlalt ja õfustatwalt Jumalat ja kirikut tunnistada tahab. Tahetakse seaduseandlusel abiks olla kirikule tema elu korraldamisel suuremal mõõdul kui seni. Kuid see paneb peale seda suuremad kohustused kirikule ja tema liikmetele: olla tõsised armu ja rahu kandjad ja anda ka parem sifu paremale wälifese korraldusele.

Wist jääb lahtuw aasta pöördelise tähtsusega aastaks kiriku elus sellepoolest, et jõululaupäewal maksimahakkaw uus kirikuseadus loodetatwasti saab ja jääb elatwaks tõenduseks sellest, et meie rahwas ja riigiwõim tahab suurema lugupidamisega ja austusega suhtuda kirikule ja usule, kui see on seni sündinud.

Lahkuwat aastat meie rahwaelus on iseloomustanud „uue waimu“ õtsimise tung. Tahetakse wabaneda kõigest, mis halb ja puudulik. Kuid selle õtsimise juures jõuame weendele, et kõige uuem ja täielikum waim on ikkagi Jumala armu ja rahu waim. Ja just seda on meie kõige pealt tarwis. See waim tuleb küll kui tuulepuhang, nii et „me ei

tea, kust ta tuleb ja kuhu ta läheb." Kuid ta tuleb ikkagi ainult sinna, kus on seda oodatud, kus südamed igatsuses põlevad, kus on tõsine tahe meeleparanduseks. Selle tõttu oli „uue waimu“ poolest rikas wana ristifogudus. Meie aeg peab tagasi tulema uue waimu kuitwamata hallika Jeesuse Kristuse juurde, kes on see sama eile, täna ja igawesti.

Wana aasta pärandab uuele rohkesti ülesandeid kirikuelus. Mitte üksi majanduslik tugetwamine, waid kõigepealt elatwaksaaamine waimus olgu meie siht. Üldatu selleks kaasa tõikide koguduse liikmete toetus ja koostöö. Ündkem lastele wõimalus kaswada kristlikus kodus! Tooge lapsed Jeesuse juurde! Saagu selles mõttes õnnistusrikkaks pühapäewakoollide töö, millele Jumala abiga aluse panna tahame.

Randtu head wilja fa usuõpetus koolides!

Ra koguduse noorte koondumine kristliku waimu süwendamiseks ning enefeharimiseks wõtku uut hoogu ega jäägu seisma poolitute argade katsete juurde! „Läisastwanutelegi“ jätkub rohkesti tõisfeid ülesandeid, kui tahame saada uue waimu kandjaks,

uuestisündinud rahwaks. Siin peame õppima, kaswama ja arenema, nii kaua kui Jumal elupäewi annab. Kiriku liikmetele on kättejuhataatud abinõud ja teed. Siin on kõigepealt osawõtt jumalateenistustest! Kuulake armastuse ja hoolega Jumala sõna! Saagu kirikustäimine palju elawamaks! Käidagu fagedamini kirikus! Wõetagu oja armulauast! See ei ole enam elaw koguduse liige, kes põlgab altari sakramenti. Kus otstitakse, seal leitakse. Kus koputatakse, seal tehakse lahti. Kus on tõsine igatsus Jumala armu järele, seal on andeksandmine ja rahu. Wirgutage unest neid, kes loiuud ja ükskõiksed! See on iga kiriku liikme kohus. Aga esimene ülesanne igalühel olgu oma kristliku eluga anda õiget eeskuju ja sel teel aidata ja juhataada neid, kes nõdremad. Siis wõime näha, kui suureid ja rikkalikuid on heiduse ja armu warad Selselt, kes on, kes oli ja kes tuleb. Tema on meid hoidnud ja saatnud möödunud aegadel ja fa sellel lahtulwal aastal.

Tema arm ja rahu olgu ja jäägu meiega fa uuel aastal!

Õp. J. Järwe.

Kuldametirist rektor J. Rõpp'ule.

9. now. f. a. pühitfes meie koguduse end. õpetaja rektor prof. J. Rõpp oma 60. a. sünnipäewa. Sel päewal õnnitlefid juubilari paljud isitud ja asutusjed. Terwitajate hulgas oli fa riigitwanem ja ülikooli walitsus täies koosseisus. Ra Laiuse koguduse nõufogu ja õpetaja terwitajid juubilari telegraafi teel. Alupäewal anti juubilariile teada, et ta on ülikooli filosoofia teaduskonna poolt walitud audoctoriks. Laiuse koguduse juhatus otustas sel puhul oma endist õpetajat austada kuldametiristi annetamisega, milleks forjandus toime pandi.

Kuldametiristi üleandmine prof. K. Rõpp'ule toimus Laiuse kirikus pidulikul jumalateenistusel 18. now. f. a. Juubilar ühes abikaasaga jõudis Laiusele juba laupäewal. Pidulikule jumalateenistusele läks pühap. hom. juubilar nõufogu ja õpetaja faatel ning wõttis aset altari ees.

Peale koguduse alguslaulu pidas õp. J. Järwe altarist päewakohase kõne Ebr. 13, 7 põhjal: „Mõtlege oma juhatajate peale, kes teile Jumala sõna on kuulutanud. . .“ Toome alljärgnewalt selle kõne kottuwõtte. Õpetaja Järwe tähendas oma kõne algusel: „Laiuse kogudus on palunud Sind tänafeks oma kestele, et edasi anda oma terwitust ja õnnesoome oma armsale kauaagelele õpetajale. Eht küll pikad aastad on juba weerunud siit kogudusest lahtumise ajast, on jäänud ometi tugetwad siidemed, nii et iseeneft mõistetawana tundub kogudusel mõtelda oma juhatajale, kes talle Jumalajõna on kuulutanud.“ Edasi räägib kõneleja juubilari ft 1) koguduse õpetajast, 2) rahwadõpetajast ja 3) õpetajate õpetajast ja juhatajate juhatajast.

„Sa oled selle koguduse õpetaja ja juhataja olnud kõige sündmusrikkamal ajal meie fogu-

duse ja rahwa elus. Need 13½ aastat, kus oled olnud Laiuse koguduse juhiks, on toonud tormisid ja päikesepeaistet. Selle aja jooksul on tõusnud ja langenud mitmed walitsuse wõimud, kuid Jumala wõagi ja wõim on muutmatuks jäänud. Fa sellest oled Sa wäsimata kuulutanud ja tunnistanud. Miks mõtleb kogudus Sinu tööle isefäraliku tänuga? Enam kui 500 aastase minewikuga koguduse juhtide hulgas on olnud mõndagi ustawat ja kohusetruud töömest. Kuid Sinu isituga ja tulekuga Laiuse koguduse juhataja kohale algab uus ajajätk. Tuli-jaile ja minejaile on mõnigi ford austust atwaldatud, kuid see a u t w ä r a w, mis ehitati Sinu tulekul terwituseks kauase ootamise järele, on saanud pii rim ä r g i k s k a h e isefuguse maailma ja arusaamiste wahel, see tähistab ajajärgu algust, kus kogudus ise oma tahtel ja walikul otustada wõib, kes peab olema tema juhataja ja õpetaja. Fa tähistab ühtlasi esimest juhtumit koguduse pikas ajaloos, et juhatajaks ja õpetajaks saab üks liige rahwa kseftel, kelle kohta ütelda wõib: ta on liha meie lihast ja luu meie luust. . . ja weel rohkemgi: ta on parem meie hulgast, ta kehastab enefes meie parimaid püüdeid ja õilsamaid igatsusi. Fa millised õnnistusrikkad tulemused sellel õnnelikul wõimalusel olla wõitwad, selle paremaks tõenduseks on Sinu töwaastad selle koguduse juhi kohal. Usaldusega on kogudus wastu wõtnud seda kuulutust, ta tundis, et ewangeelium omandab tõisfe jõu ja loowa ning ülesehitawa teguri tähtsuse alles siis, kui kuulutust faadab tõsine tunnistus ja soojast südameft kannetaw armastus koguduse ja oma rahwa wastu.

Kui paljudele koguduse liigetele Sinu sõna on lohutuseks olnud mitmesugustel rasfel aegadel maa-

ilmastõja, mässu ja segaduste päevil, ning viimast vabadusvõitluse ja iseseisvuse rajamise esimestel aastatel? Elavate võitluse on Sulle terivitust toomas ka need lahkunud sõbrad, kes väsisid võitluses ja puhkama on läinud rahuund! Siin koguduse juhatajana oled võetnud viljakas tegevuses oma elu esimesed tõbaastad. Siin on möödunud ka Sinu õnneliku perefonnaelu esimesed aastad koos oma armsa abikaasaga, kellelega hiljuti hõbepulma pühitseda võidid ja kes sulle usatavaks saatjaks ning abiliseks olnud eluvõitlustes.

Nii õnnelikult loodud ja arendatud sidemed juhataja ja koguduse vahel ei võdi katkeda ka aastate möödudes ja saatuse teede lahtu minnes. Sinu külasõbra jutlused on olnud meile tõsisteks elamus-teks, kust on ammutatud ikka uut jõudu, lootust ja usku.

Ma olen õnnelik et koguduse praeguse õpetajana ja esindajana siin pühalt paigal kinnitada võid: Laiuse kogudus kannab armastusega ja tõsise üksemeele poolehoiduga Sind oma südames ja mõtleb sügava ja tõsise tänuga oma kauaaegsele ja armsale õpetajale ja juhile.

Kuid me näeme ja tunneme Sinus rohkem kui koguduse juhatajat. Meie imetleme ja austame Sind ka kui rahvaõpetajat ja rahvajuhhi. Nähedalt seotud olles meie rahva murede ja rõõmudega, on Sul ikka südameligi olnud oma rahva saatuse ja hää käekäik. Sa oled jälginud meie rahva eluarengut ja näidanud põhjust, mis takistavad meie elu tõusu ja arengut. Juba nooruspäevadest alates Sa oled asunud nende eesirinda, kes sihtisid võidid mäetipu, millest muidu laulid kujukusti nägi. . . Julgelt ja mehikelt oled Sa oma rahva eluarengust eest seisnud juba neil aegadel, kui sellest oodata oli ainult raskust ja võitlust. Sini-must-valge lipu all oled Sa usatav olnud oma maale ja rahvale. Sa oled uurinud meie rahva ajalugu ja eriti ka lähemalt meie kihelkonna ajalugu, ei mitte üksi aetuna uudishimust mineviku vastu ja selle sündmuste ja olude tundmaõppimise huvi, vaid et kõige paremaks õpemeistriks on ajalugu, et meie põlvele kõneleksid mineviku õpetused. . .

Terava pilguga oled Sa näinud meie rahva elu väärnähteid ja varjulist ning teesid otsinud ja näidanud nende kõrvaldamiseks.

Uga niipaljustest juhtidest ja teenäitajatest erineb Sa sellepõolest, et Sinu silma eest ei jää varjule ka see, mis meilegi elus on jaatavat ja lootustäratavat.

Mis Sinu oja meie rahvajuhina ja juhatajana iseäranis suureks tõstab, on see, et Sinu teenäitamine ja juhatus ei ole üksi õpetus, vaid üks oja Sinu oma olemusest ja elust. Ja eht ongi siin üks pääpõhjust, mis sel nii muutlikul ajal, kus suurused ja juhid nii kiirelt vahelduvad ja lainete harjalt fergesti alla paiskuvad, sinu taju aastakümneid on kindlalt seisnud kui kalju kaset tormist mäsawat merd. Wirgutagu meid niisugused eeskujud hoogsamale tööle ja tegevusele, et oma isamaad ja rahvast armastada tegudega.

Kuid Sa oled rohkem kui rahvaõpetaja ja juhataja. Sa oled juhatajate juhataja ja õpetajate õpetaja. Kolmandat forda oled Sa

valitud kõrgema teaduse ajutuse ülikooli juhi-rektori kohale. Seal pead Sa juhtima juhte. Suhtival kohal oled Sa paljudes kohtades juhtide keskel. Sinu praeguse elutöö offene ülesanne on ettevalmistada ja kasvutada koguduse juhte ja õpetajaid, millises töös kannab Sind meie kõikide usaldus.

Ma soovin, et sinu eeskuju juhiks ka neid õpetajaid, kes selles koguduses Sinu järel tööd teevad, nüüd ja tulevikust.

Mis võime võdi juudame meie õpetajad anda oma töös? Võime pattuda hoolust, mõistust ja andeid. Kuid kõige kallim, mida meie anda võime on see, kui anname oma hinge, oma südame.

Ja jeda oled Sa annud. Õnnistegija rääkides oma ülesandest, on ütelnud, et ta on tulnud tuld heitma maa peale ja kinnitab: mis tahaffin ma muud, kui et ta põlema oleks süüdatud. . . Sinu töö on ka tuleheitmine. Et see tuli põles, jeda soovi ja igatsust tahab kogudus üles näidata täna väikese mälestusmärgi üleandmisega — kulbritiga, ohivri ja armastuse sümboliga. . . et ta tuletaks meelde Sulle: See kogudus, kellele põles Sinu esimese armastuse tuli ja kes Sindki armastuse tule leegil on südames kannud ja veelgi kannab, — et see kogudus mõtleb oma armsa juhataja peale, kes talle Jumala sõna on kuulutanud." Nende sõnadega lõpetas õpetaja J. Järve altari kõne. Selle järele ajus ta altari barjääri juurde, kus koguduse nõukogu esim. aj. A. Reial talle ulatas kulbriti, paludes jeda üle anda.

Õpetaja ajetas risti prof. J. Rõpp'ule kaela pühitusõnadega: „Uga nüüd jääb usk, lootus, armastus — need kolm, aga suurem neist on armastus.“

Annetatud kulbriti esiküljel on risti kujutus, millest hoowab valguse kiiri. Teisele küljele on graveeritud pealkiri: „Oma armsale end. õpetajale prof. dr. J. Rõpp'ule 60 a. sünnipäevaks — Tänuks Laiuse Kogudus. 9.XI.1934. a.“

Peale pihtitalitust, mida pidas õpetaja, ajus altariõpe prof. J. Rõpp ja pidas algliturgia. Ka jutluse pidas prof. J. Rõpp nähtava liigutusega tänades kogudust talle ülesnäidatud lugupidamise avalduse eest. Oma jutluses ta rõhutas, et maailma valgus Jeesus jääks meie kõikide juhatajaks ja õpetajaks.

Teadaannete forras avaldas õpetaja külalisele südamlilku tänu külalitse ja küllastamise eest.

Õppiliturgia pidas külaline. Waatamata vihmasele ilmale ja poristele teedele oli rahvast kirikus rohkesti. Jumalateenistusel laulis seks puhuks koostatud ühendatud meeskoor. Saululehed olid prof. J. Rõpp'u pildiga. Neid lehti on koguduse kantseleis veel saadaval.

Kohe peale jumalateenistuse paluti külalised Laiuse seltsimajas, kus oli koguduse naistoimkonna poolt kaetud lõunalaud, millest oja võttis üle 300 inimese. Bidusaali ilmudes võeti külalised vastu orkestri mänguga. Koostööbimise avas õpetaja lauluga: „Kiida nüüd Isand, kes on kõik targaesti seadnud, kes kofka tiibadel ikka sind vägevvalt kannud. . .“

Peolauas termitas auküalalt prof. J. Rõpp'u abikaasaga nõufogu esim. A. Keial, kes hindamise alla võttis prof. J. Rõpp'u tegevuse meie koguduse õpetaja kohal, märkides muuseas tema osa kooli- ja seltsimaja saamisel — ning muus töös. Järgneva kõnelejana tõi J. Hanse n huivitavaid mälestusi möödunud aastatest juubilari Laiusel oleku ajast. Seltsfondlikkude organisatsioonide nimel kõneles ja tõi termitusi Fr. Pärilin, märkides eriti juubilari teeneid seltsfondlikus töös. Kõnelesid ja termitusi ütlesid veel A. Weltbach — koolõpetajate ühingu poolt, E. Saanberg — Jõgeva walla poolt, Th. Männikson — apostliku kog. poolt, H. Winkmann — Laiuse Ühispanga ja E. Soom — Laiuse Tuletõrje Ühingu poolt, B. Walge — Jõgeva Hariduseltsi poolt.

Sõna võtsid veel juubilari termituseks ja möödunud aegade mälestamiseks kog. nõufogu liikmed J. Tooming ja J. Möllerson.

Nüüd võttis termitustele vastamiseks sõna auküalaline prof. J. Rõpp. Tänaões termitustele eest oma e tagasihoidlikkusega tähendas ta, et ta on teinud oma elus ainult seda, mis ta kohus on. „Sgaüks peab tegema nii palju kui tema kohus, keegi ei ole kohustatud rohkem tegema, ega ole õigustatud ka vähem tegema.“ Kõneleja tuletas pikemas sõnavõtus meelde oma tööaastaid Laiusel, eriti esile tõstes tähtsamaid filmapilke ja meenutades ka omi kaaslasi, kelledest paljud oja võtsid koosviibimisest. Kõneleja rääkis ka oma lapsepõlve kodust, mis asus võõrsil metsade vahel. Kui olid sünged sügispäevad, siis nagu sulasid männiku ladivad ühte tinahalli taevaga. Seal juba otfinud

ta „metsaõigavust“, mille avastas ligimese, oma kaasinimeste hinges. Sügavalt tuntud sõnad mõjusid kuulajatesse.

Lõpp sõna ütles õp. J. Särwe, kes tänas prof. J. Rõpp'u rohke armastuse ja elava huvi eest, mida ta Laiuse koguduse vastu tunneb. Tuletab meelde, et auküalalised, kes täna viibivad koosolijate keskel, pühitsevad tänaõva kolmekordset juubelit. Elitaks: hiljutine 60 a. sünnipäev; teiseks: 24. juunil oli nendel hõdepulm; kolmandaks: käesoleva aasta sügisel möõdus 25 aastat nende Laiusele afumisest. Tähendab, et kõikide termitajate ühine teel on selgeks tõenduseks armastusest ja poolehoiust juubilarile. Õpetaja tänab kõiki, kes ühel või teisel viisil selle ilusa päeva fordaminekuks kaasa on aidanud ja juhüib tähelepanu nendele ülesannetele, mis meid ees ootamas on. Ja neid on nii rohkesti, kui tahame, et igal ajal edasi jõuaksime. Koosviibimine lõppes õp. J. Särwe palivega ja lauluga: Riida nüüd Jesandat . . .

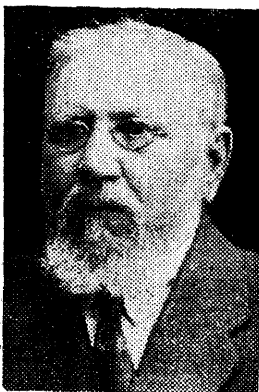
Ruttu möõdufid tunnid ühises lauas, kus viibiti üle 4 tunni. Kõneõe waheaegadel mängis Laiuse muusikafoor. Lauldi ka isamaalaule.

Kõikide õfawõtjate tunnistuse järele jättis koosviibimine kõige ilusama mälestuse. Oli kahju koost lahkuda. Koosviibimisel walitses hää ford. Ei õlnud mingit forrarikkumist, nagu seda mõnelgi koosviibimisel näha võõib. Kogu aeg walitses kultuurne õhkkond. Tähelepanuwäärse õfawuse ja asjatundlikkusega tulid toime oma ülesandega ka peolaua forralõajad, eesõtsas pr. Hindrikson'i, pr. A. Keial'i, H. Aspe'r'i ja teistega. Wastutulekut õfutas ka Laiuse Tuletõrje Ühing, kelle ruumides koosviibimine afet leidis.

Joosep Liimann †

14. juulil j. a. furi Jõgeva Siimustis oma talus pika raske haiguse järele meie kauaaegne nõufogu esimees Joosep Liimann.

Kadunu oli sündinud Siimustis 13. aug. 1857. a., fai seega ligi 77 a. wanuseks. Wisa ja edasipüüdliku töõmehena võõttis J. Liimann wälja-

paistwa seisukoha elus. Alusa ja forraliku töõga on Joosep Liimann võõitnud suure lugupidamise ja poolehõiu. Alates oma elufailu kitfastes õludes

õn ta elus edasi jõõdnud atvaratele võõimalustele. Teõtfedes arti alal õma elu warematal eluaastatel õn ta õhtlasi õlnud põõlumehets ja filmapaistwaks töõsturiks, kelle afutatud „Siimusti fatwõtõõstus“ suureks ettewõtteks paisus ja mis õli tuttaw üle maa. Wene ajal warustas J. Liimann õma wabriku faadustega ifegi Wene feisrikõõda. Ettewõõte õn jäänud elujõõluseks ifegi rasketel majandusliku surwe aegadel ja õn praegugi poegade juhtimisel kuulsamaks töõstuseks jellel alal ja mille faadusi tarwitataõõ üle kodumaa.

J. Liimann teõtfes ka õhisfondlikus elus lugupeetud juhtiva tegelasena. Tema afutatud õn Jõgeva Ühispank ja Jõgeva Majandusõõhisus. Mõõlemad need ettewõõtted õn elujõõlisemaid meie riigis.

J. Liimann tundis huwi ka waimliste eluawalduste vastu, õlles Wabariigi algusest peale funi furmani meie koguduse nõufogu esimehets. Ta poolõdas usku ja firifut ning footwis firifuelu õõtsõngut.

J. L. maeti 18. juulil j. a. suure rahwawõõlga õfawõtul Siimusti kalmistule. Matusefetalituse pidas õõpetaja, hinnates õma kõõnes pikemalt kadunu elutõõõ. Koguduse nimel pani päõrja hauale nõufogu

esimehe aset. U. Keial, kes oma mälestuskõnes J. Tiimanni teeneid meele tuletas koguduse elu ajal. Järelehüüdeid oli veel mitmete asutuste esindajatelt, kus kadunu tegetv on olnud, ja isiklikult sõpradelt ja austajatelt. Värske kalmuküngas maeti lilledel alla.

J. Tiimanni mälestus ei kustu iialgi. Tema nimi on jäädavalt seotud meie koguduse arenemi-

sega ja üldse meie ümbruskonna ja kodumaa arenemislooga. Pika ja õnnistusrikka elu järele tõdib ta nüüd puhata rahulist und.

Õndsad on need, kes Issandas surevad. Neid tahab Jumal igatvisele elule kutsuda.

J. J.

Rahvaülikool Laiusele.

Tuleva aasta jaanuarikuul algavad Laiusel rahvaülikooli loengud Laiuse kõrgema algkooli ruumides. Gestatvas on loengud mitmesuguste üld- ja eriainate kohta. Peale kohapealsete jõudude Laiuselt, Kuremaalt ja Jõgevalt, on loengute pidamiseks nõusoleku annud terve rida jõudusid Tartust ja mujalt, muuseas ka ülikooli õppejõudude hulgaft. Loengud kestavad jaanuarikuust aprilli kuuni esialgu iga neljapäeval kella 5 kuni 9 õhtul. Kuulajate vastuvõtmine ja registreerimine koguduse kantseleis õpetaja juures. 18. detf. s. a. oli leerisaali kokku kutsutud õpetaja poolt nõupidamine loengute korraldamise asjus, kus lähemalt arutati töötava ja kus registreeriti juba esimesed kuulajad. Esialgu võetakse kuulajateks ainult neid, kes kohustuvad korrapäraselt rahvaülikooli loengutest osa võtma ja kellel on tõsine tahe oma hariduse täiendamiseks. Loengute kavasse on esimesel semestril võetud huvitavaid ained, millistel praktiline tähtsus eriti tegelikult

elu seisukohalt. Lähemal ajal avaldatakse loengute ükifikatsioonid kava ja lektorite koosseis. On ettenähtud loengute sarjas ka niisuguseid, mis on määratud laiematele hulkadele. Muu hulgas on loenguid ka põllumajanduslikest küsimustest.

Rahvaülikooli loengute algatamisel on juhtivaks mõtteks olnud soov kaasaaidata meie ümbruskonna haridusliku taseme tõstmiseks. Rahvaste suures võistluses suudame püsima jääda ja edasi jõuda ikkagi ainult siis, kui areneme tõsiselt kultuurrahvaks. Kultuuri all ei tule mõista aga üksi teadmiste kogu ja rohket oskust, vaid kõigepealt just ka usulis-kõlblaid väärtusi. Seega ei ole rahvaülikooli ülesanne üksi teaduste pakkumine, vaid kõlblikkude isikute kasvatamine, ilma milleta ei saa olla tõsist õitfengut ega arengut meilegi rahva elus.

Tahame loota, et rahvaülikooli asutamise mõte meie kihelkonnas leiab sooja poolehoidu ja toetust.

J. J.

Laiuse Ühispank 25. aastane.

11. oktoobril möödus 25 aastat Laiuse Ühispanga, tolleaegse Laiuse Laenu-Hoiu Ühise asutamiseft. Ellukutsutud kohapealsete ärksamate ja energilistmate põllumeeste ja seltskonnategelaste poolt, oli Laiuse ühispank omal ajal ainsamaks rahaasutuseks Laiuse kihelkonnas ja selle ümbruskonnas.

Panga esimeseks suuremaks teeneks oli Laiuse mõisa asundamine, mille juures laenusi anti 123 riigirentnikule. Suuremal määral sai laenudega toetatud ka Jõgevat ja Jõgeva ümbruskonda kuni Jõgeva ühispanga asutamiseni.

Tegevusaja kestel on pank tublisti kaasa aidanud ümbruskonna ühistegevuse rajamisele, varustades asutatavaid ettevõtteid laenudega ja headel aegadel neile rohkest toetust määrates oma ülejääkidest. Laiuse Ühispank on heategevusa asutuste toetamise poolest eeskujuks olnud. Ilmasõja ajal oli pank oma hülgeaja tipul, omades ligi 500 liiget, hoiusumme 115.000 rbl. (praeguse raha väärtuses umbes 350.000 fr.); väljlaantud laene 120.000 rbl.

Iseseisvuse ajal ellukutsutud ümbruskonna rahaasutised on osa endist tegevuspiirkonda omale võtnud, nii peab pank praegu, võrreldes endisega,

fitfamas raamides teotfema, kuid on siiski kindlasti ja kõigiti elujõuliseks rahaasutuseks, kus hoiule viidud summad on kindlustatud.

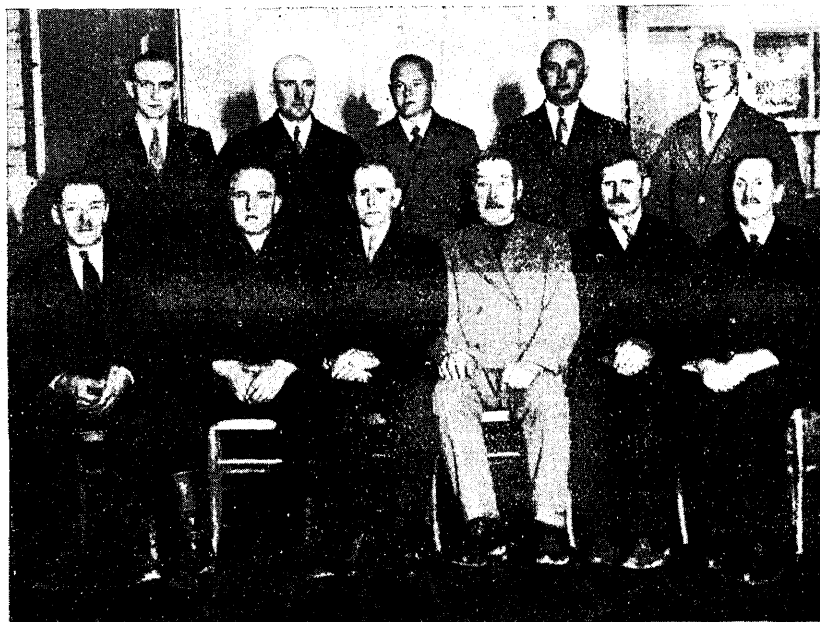
Möödunud kriisi ajad et jätnud mõju avaldamata ka panga tegevusele. Raskustesse sattunud põllumehed ja asutised ei suutnud omi kohustusi panga vastu tähtaegadel korralikult täita, mille tõttu tuli paaril aastal ajutiselt korraldamata laene kahjudesse kanda ja aruanded näitasid puudujääke, sest uus krediitafutiste seadus nõuab, et säärased laenud tulevad sinna kanda. Kuid see ei tähenda veel, et kõik säärased viivituse jäänud laenud panga kahjuts jäävad, vaid nagu kõigil teada, juur osa niisugustest laenudeft korraldatakse ikka ära, kuigi hiline misega. Selle tagajärjel sattusid paljud rahaasutised raskustesse, ja nagu teada viimastel aastatel on üle riigi hulk pankasid raskustesse sattudes oma tegevuse lõpetanud, sest raha väljavõtmine pankadest muutus ebanormaalselt suureks. Selle üleriikliku nähtuse all kannatasid kõik pangad. See nähtus avaldas omal ajal mõju ka meie ümbruses. Kuid Laiuse Ühispank on nendest raskustest õnnelikult üle saanud.

Dina 25. a. juubelpäeval võis pank tagasi vaadata oma viiskakale veerandaja-aastaste tegevusele ja lootusrikkalt tulevikku vaadata, sest panga tegevus on õige elav ja seisab kindlal alusel, kuna Laiuse Ühispanga ja tema juhtivate tegelaste vastu on ümbruskonna rahval täielik usaldus. Pangal

mat ülejääki. Hoiusummade väljavool juba pidevat aega seismas ja kassatagavarad küllaldased.

Siljutine väliserevisjon näitas, et panga asjaajamine on korras ja äriiline seisukord ennustab uut tõusu tegevuses.

Panga juhatuse kuulusid põllumehed: Hein-

Laiuse Ühispanga juhtivad tegelased (pildistatud 25 a. juubeli puhul).

Paremalt pahemal: Esireas: J. Helm (juhatuse l.), A. Reitav (juhatuse l.), H. Vinkmann (juhatuse esimees), J. Old. (nõukogu esimees), E. Vilter (rev. kom. l.), M. Vels (rev. kom. l.).

Ülemises reas: E. Soom (asjaajaja), J. Helm (nõuk. liige), A. Reial (nõuk. abiesim.), A. Helm (nõuk. l.), A. Täht (nõuk. l.).

on oma väärtuslik maja ja frunt. Panga majas asub ka Sõgeva Majandusühisuse Laiuse harukauplus.

Laiuse Ühispanga tegevus on kõigiti normaalne. Bilans kahlasest aktiivadest on puhas. 1933. a. aruanne näitas fr. 1064 — ülejääki ja käesoleva aasta tegevuse kohta on ettenäha suure-

rich Winkmann, Aldo Reitav, Jaan Helm.

Nõukoguse: Jaan Oldt, Anton Reial, Joh. Helm, Alef. Helm, Alef. Täht ja Samuel Blumberg.

Revisjoni-komisjoni: Jaan Kemmelg, Mart Wels ja Ed. Vilter.

Asjaajajaks-raamatupidajaks on E. Soom.

Jõulupühade ja aastavahetuse jumalateenistused.

Jõululaupäeval, 24. detf. kell 5 õhtul kirikus liturgiline jumalateenistus. Laululehed. Laulukoor.

I jõulupühail, 25. detf. kell 1/2 11 jt. Laululehed. Muusikakoor. Sõgeva seltsimajas jt. kell 5 p. l.

II jõulupühail, 26. detf. kell 1/2 11 jt.

Pühap., 30. detf. kell 1/2 11 jumalateenistus armulauaga.

Wana-aasta õhtul, 31. detf. kell 5 õhtul jt. armulauaga. Laulukoor. Laululehed.

Uuel aastal, 1. jaan. 1935. a. kell 1/2 11 jt. Laululehed. Muusikakoor.

Tulge, sest kõik on ju valmis! Amen.
(Luul. 14, 17).

Uus kirikuseadus.

Riigivanem on dekreediga maksma pannud uue kirikuseaduse, mis toob mitmeid muutusi kiriku elus, Muuseas näeb uus seadus ette, et koguduse liikmemaksude kokkuvõtmise võid sündida fundäite korras. Seadus hakkab maksma 24. detf. s. a.

Wanade maksude kohta jääb püsima senine kord, s. t. et koguduse liikmed on kohustatud endised maksud diendama senise torra järele. Riigikohtu otsuse kohaselt on koguduse liikmed kohustatud oma liikmemaksud diendama, kui seda nõutakse.

Uus kirikuseadus avaldatakse „Riigi Teatajas“ igatahes veel enne jõulupühi.

Uued töörmündrid.

Uuteks töörmündriteks on määratud: Heinrich Winkmann, Kr. Rahn, K. Darsch, Joh. Geer.

Jumalateenistuste fava 1935. a.

Uuel aastal, 1. jaan. jumalateenistus laululehtedega. Muusikakoor.

Kolmekuningapähal, 6. jaan. jt. armulauaga.

Pühap., 13. jaan. jt. armulauaga.

Pühap., 20. jaan. jt.

Pühap., 27. jaan. jt. armulauaga.

Pühap., 3. veebr. jt.

Pühap., 10. veebr. jt. armulauaga.

Pühap., 17. veebr. jt.

Vabariigi aastap., 24. veebr. jt. Laululehed. Muusikakoor.

Pühap., 3. märtsil jt. armulauaga.

Pühap., 10. märtsil jt.

Palvapäeval, 13. märtsil jt. armulauaga.

Pühap., 17. märtsil jt.

Pühap., 24. märtsil jt.

Pühap., 31. märtsil jt. armulauaga.

Pühap., 7. aprillil jt.

Palmipuude pähal, 14. apr. jt. armulauaga.

Suur Neljap., 18. apr. kell 1/211 hom. jt. armulauaga.

Suur Reede, 19. apr. kell 1/211 hom. jt. armulauaga. Kell 1/25 öht. liturgiline jt. Laululehed. Muusikakoor.

I Ülest. p., 21. apr. kell 7 hom. liturgiline jt. Laululehed. Laulukoor. Muusikakoor. Kell 1/211 hom. peajumalateenistus. Laululehed. Kell 5 öht. jt. Jõgeva seltsimajas. Laululehed. Muusikakoor.

II Ülest. p., jt.

Pühap., 28. apr. jt.

Pühap., 5. mail jt. armulauaga.

Pühap., 12. mail jt. Tütarlaste leeri algus.

Pühap., 19. mail jt. armulauaga.

Pühap., 26. mail jt.

Taevaminemise p., 30. mail jt. armulauaga. Laululehed.

Pühap., 2. juunil jt.

I Nelipühil, 9. juunil jumalat. armulauaga ja tütarlaste leeri ja õnnistamisega.

II Nelip., 10. juunil jt.

Pühap., 16. juunil jt. armulauaga.

Pühap., 23. juunil Võidupüha jt. kell 11 hom. vabadussamba juures. Laululehed. Muusikakoor.

Jaaniapäeval, 24. juunil kell 9 hom. kirikus pihtijumalat. armulauaga. Kell 11 kalmistupüha jumalateenistus kalmistul. Laululehed. Muusikakoor.

Laiuse koguduse sündmustid.

Ristitud 1934. a. jooßul.

Järg. (Algus Laiuse Koguduse Teatajas nr. 1 (9). 1.VII.1934.)

43. Helga Tooming, 44. Walli Oigo, 45. Leida Sopp, 46. Waltve Kuslap, 47. Heino Toos, 48. Johannes Lepp, 49. Ants Lepp, 50. Evi-Miida Möllerson, 51. Ants Tomson, 52. Eha Täht, 53. Erika Tõnson, 54. Silivia Noormägi, 55. Helgi Babin, 56. Eefi Amor, 57. Ulo Malm, 58. Kaljo Sepp, 59. Maie Smironin, 60. Waike Jürgenson, 61. Milvi-Lalide Sommer, 62. Eivi Weinberg.

Laulatatud 24. juunist kuni 16. detsembrini 1934. a.

Järg. (Algus Laiuse Kog. Teatajas nr. 1 (9). 1.VII.1934.)

34. Heinrich Sirel ja Alide Malm, 35. Juhan Karu ja Miina Saar, 36. Herbert-Eduard Kommufar ja Linda Paju, 37. Hartwig Tõnson ja Ella-Elfriede Rört, 38. August Patzmann ja Leida Põdra, 39. Joann Labidas ja Rosalie Taras, 40. Ottokar Raja ja Anastasia-Unette Kadak, 41. Eduard-Johannes Konfand ja Linda Tiimann, 42. Johannes Ein ja Ella Ermann, 43. Karl Patvel ja Annette Otsa, 44. Karl Rõdmus-oksja ja Helene Ott, 45. Otto Karu ja Helmi Poom, 46. Ernst Kaal ja Alide Lepp, 47. Andrei Wesnuhovit ja Alide Kaal, 48. Joosep Kling ja Helmi Põdra, 49. Karl Braun ja Ella Kisper, 50. Wol-

demar Uru ja Leida-Miralda Wildmaus, 51. Peeter Wäär ja Heleene-Elisabet Pihlak, 52. Hugo-Johannes Kriisa ja Leida Saar, 53. Herbert Prigo ja Ella-Rosalie Ugan.

Surnud ja maetud 24. juunist kuni 16. detf. 1934. a.

Järg. (Algus Laiuse Kog. Teatajas nr. 1 (9). 1.VII.1934.)

57. Anna-Marie Saar, 58. Maie Smironin, 59. Johannes Uru, 60. Ferdinand Kesk, 61. Liisu Ois, 62. Oskar Uks, 63. Kustav Janov, 64. Ann Saar, 65. Mari Wall, 66. Linda Eäane, 67. Leenu Lehtberg, 68. Leenu Saar, 69. Joosep Tiimann, 70. Hans Zimmermann, 71. Leenu Ein, 72. Gustav-Eduard Leppin, 73. Juliane Kadakas, 74. Mart Simberg, 75. Johannes ja Leida Laisaare surnult sünd. tütarlaps, 76. Hans Raudsepp, 77. Alfred Kasten, 78. Joosep Lomp, 79. Anu Leppif, 80. Mari Olesf, 81. Jüri Rebane, 82. Milvi-Lalide Sommer, 83. Mari Helm-Rosin, 84. Kustav Lello, 85. Ella-Wilhelmine Selgis, 86. Juhan Sein, 87. Heino Birk, 88. Mart Hanssohn, 89. Karl-Gotthard Lomp, 90. Juhan Dunap, 91. Jüri Weinberg, 92. Ants Lepp, 93. Johannes Lepp, 94. Jüri Woimann, 95. Mari Edoe, 96. Leenu Kull, 97. Jüri Welling, 98. Joosep Reinmann, 99. Carl-Otto-Eduard-Heinrich-Hugo Protz, 100. August Helm, 101. Mari-Helm Rosin, 102. Jaan Paigaline.

Pühapäevakoolid algavad tegevust.

Tuleva aasta jaanuari kuul algavad tegevust pühapäevakoolid eelkooliealistele lastele. Selle lehe ilmumisel on juba lõplikult otsustatud järgmised pühapäevakoolid ja juhatajate nõusolek saadud:

1. Raaduvere-Kasevere-Lõpe ringkonna pühap. kool Raaduvere koolitalus. Juhataja J. Hansen.
2. Mõisavälja pühap. k. Mõisavälja koolimajas. Juhataja K. Jaama.
3. Kantküla pühap. k. Kantküla koolimajas. Juhataja J. Kondas.
4. Laiuse kiriku ring. pühap. k. Juhataja A. Kitsnik.
5. Vaimastvere Pedja p. k. Juhataja pr. H. Peil.

Peale selle kutsutakse ellu pühapäeva koolid kõigis kooliringkondades ja muudes keskustes, kokku vähemalt 20 kohas.

Laetahoidja meeletuletus.

Koguduse liikmed, kel liikmemaksusid veel ootada, palutakse seda teha veel enne aasta lõppu. Selartve täitmiseks on tarvilik, et iga liige oma kohustusi korralikult täidab. Laetahoidja.

Meeletuletus.

Sündimised tulevad registreerida 1 kuu jooksul. Surmajuhused registreerida 3 päeva jooksul.

Koguduse kantselei registreerimiseks ja muudeks asjaäidendusteks on avatud igapäev 9—3

Laiuse VI laulupäev.

mida peeti Laiuse kirikupargis õnnestus üle ootuste hästi. Kontsertjumalateenistusest, mis algas kirikus kell 12 võistid tüllalistena ka oja prof. J. Rõpp, dir. E. Raudepp (jutlus), õp. M. Kuusik, õp. M. Kerem ja K. Kool. Laulis ühendatud segafoor.

Laulupäeva ühendatud segafooride ja muusikatooride kontsert algas kell 4 p. l. Peole oodati tüllalistena findral J. Laidoner'i, kes lubaduse oli annud Laiusele sõita, kuid keskpäevaks saabus telegramm, milles ülemjuhataja teatas, et tal ametialaste tahtuste tõttu võimalik sõita ei ole. Ülemjuhataja esindajana sõitis kohale I diviisi ülem kol. Brede, kes pidas ülemjuhataja asemel terwitustõne. Peotõne pidas prof. J. Rõpp. Nii kol. Bredele kui prof. J. Rõpule annetati kimp roose, mida sellekohaste terwitustõnadega üle andis väike tüllar-laps Heljo Keial. Üldjuhitudes olid G. Paastarus, R. Stahlberg, M. Laal ja M. Luning. Laulupäev õnnestus nii kunstiliselt kui ta aineiliselt, andes ülejääki umbes 500 krooni.

Laiuse Ühispanga**Aktiva****arvete seis 1. detsembril 1934. a.****Passiva**

Kassa ja hoiuarved	Kr. 2888.62
Väärtpaberid	" 2194.66
Diskonteeritud vekslid	" 20966.—
Tähtajalised laenud	" 55350.59
Riiklised	" 1306.—
Varandus	" 12559.52
Kulud	" 7107.28
Muud aktivad	" 490.06

Kr. 102862.73

Osakapital	Kr. 9549.85
Tagavarakapital	" 4124.85
Amortisatsioon kapital	" 6799.42
Hoiusummad	" 56495.30
Vekslite rediskont	" 10117.—
Riiklised laenud	" 1267.10
Tulud	" 11155.01
Muud passivad	" 3353.30

Kr. 102872.73

Võtab raha hoiule, makstes hoiusummadelt seaduses lubatud kõrgema protsendi määra.

Annab laene mitmesugusel kiudlustusel.

Toimetab sissenõudmisi vekslite ja dokumentide järele.

Panga juures Kindl. selts „EESTI“ agentuur.

JÕGEVA ÜHISPANK**Aktiva****Äriseis 30. novembril 1934. a.****Passiva**

Kassa	Kr. 8.461.45
Hoiuarved teistes krediitasut.	" 119.233.29
Väärtpaberid	" 25.385.77
Väärtused	" 947.67
Diskonteeritud vekslid ja muud laenud	" 452.484.09
Asunikude ja ikalduslaenud	" 2.634.90
Korrespondendid : Loro	Kr. 2.810.01
Nostro	" 4.758.14
Garantii deebitorid	" 3.194.50
Varandus	" 47.109.23
Kulud	" 21.640.55
Muud aktivad	" 10.364.05

Kr. 699.023.65

Osakapital	Kr. 76.506.74
Tagavarakapitalid	" 12.983.96
Ühispanga maja ehituse kap.	" 1.—
Amortisatsiooni kapital	" 16.370.—
Hoiusummad	" 506.942.74
Riiklikud laenud	" 2.674.90
Korrespondendid : Loro	" 19.229.37
Väljaantud garantiid	" 3.194.50
Tulud	" 44.781.60
Eelmise aasta ülejääk	" 1.000.—
Tulevase aasta %/0/0	" 1.264.83
Muud passivad	" 14.064.01

Kr. 699.023.65

Ostame päevakohase kõrgema hinnaga E. Maapanga 4% Asunduskapitali võlakirju.

Ostame ja müüme E. V. Riigikassa pantkirju, milledega soodsatel tingimustel tasuda saab asunikude maaostu ja liidetud laenusid.

Panga juures E. O. ja Ü. A. Kindlustus A.-S. „OMA“ agentuur.

Juhatus

„Vareks“ trükk Tartus, Ruutli 24.